

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph. D.,
ve věci

žalobce: **A. T.**, narozený „X“
státní příslušnost Běloruská republika
bytem „X“
zastoupen Mgr. Bc. Michaelem Justice Kisem, advokátem
sídlem Kostnická 2916/16, 430 03 Chomutov

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2020, č. j. OAM-48/LE-BE02-ZA22-PD3-2010

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 5. 2. 2020, č. j. OAM-48/LE-BE02-ZA22-PD3-2010, **se pro vadu řízení zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v částce **8 228 Kč** do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 5. 2. 2020,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

č. j. OAM-48/LE-BE02-ZA22-PD3-2010, jímž nebyla žalobci podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) prodloužena doplňková ochrana.

Žaloba

2. V žalobě žalobce uvedl, že žalovaný opírá své rozhodnutí o argumentaci, že v Bělorusku došlo k takovým změnám ve vztahu k žalobcem prezentovaným potížím, že udělené doplňkové ochrany již není zapotřebí, a žalovaný v rozhodnutí poukazuje na to, že v Bělorusku nastalo takové zlepšení bezpečnostních poměrů, že s ohledem na osobní situaci žalobce již nic nebrání tomu, aby se do Běloruska vrátil, aniž by tam byl vystaven nebezpečí vážné újmy. Dle žalobce je tato argumentace žalovaného zcela chybná. Žalobci byla doplňková ochrana udělena již v roce 2014 a od té doby byla prodlužována právě z důvodu špatných poměrů stran lidských práv v Běloruské republice. Dále žalobce uvedl, že samotné podklady, jimiž se žalovaný při vydání rozhodnutí řídil, obsahují skutečnosti, které svědčí názoru žalobce a nikoliv právnímu názoru žalovaného. K argumentaci zprávou MZ USA o dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2018 ze dne 13. 3. 2019 žalobce uvedl, že žalovaný vyhodnocuje použitý výňatek zprávy selektivně, neboť na podporu svého rozhodnutí používá pouze části zabývající se formální stránkou nové legislativy v Bělorusku, či se zaměřuje na formální stránku obecně. Zpráva však také uvádí, že pořádková policie Běloruské republiky a další bezpečnostní složky zadržené osoby bijí. Dle žalobce uvedená zpráva hovoří o chronickém porušování pravidel právního státu a citoval její část, jenž se týká svévolného nebo nezákonného zasahování do soukromého a rodinného života. Dále namítal, že uvedené zcela jistě naplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Žalobce podotkl, že v použitém výňatku z informace MZV ČR, č. j. 113939-6/2019-LPTP, je explicitně uvedeno, že běloruské státní orgány mohou sledovat jednotlivé osoby po návratu do Běloruska, pokud byly obecně předmětem zájmu státních orgánů před vycestováním. Závěrem žalobce uvedl, že existuje důvodná obava, že mu v případě návratu do Běloruské republiky hrozí vážná újma, neboť je režim Běloruské republiky dlouhodobě hodnocen jako nedemokratický se značným deficitem v oblasti lidských práv. Jeho konkrétní obavy také plynou ze skutečnosti, že byl podnikajícím osobou, a byl tak pod značným tlakem místních představitelů, který vyústil ve faktickou likvidaci žalobcových podnikatelských aktivit.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž uvedl, že se ve svém rozhodnutí zabýval zejména porovnáním současné situace v zemi původu žalobce se situací minulou, kdy byla žalobci udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu a následně byla i dvakrát prodloužena. Podle žalovaného bylo, na rozdíl od dvou předchozích revizí stavu v Bělorusku, na základě nashromážděných podkladů možné konstatovat, že důvody, pro které byla žalobci udělena a prodlužována doplňková ochrana, již pominuly. Při rozhodování se důkladně zabýval situací ohledně dodržování lidských práv a ve svém rozhodnutí provedl rozbor zpráv. Žalovaný uvedl, že nesouhlasí, že by se zprávami zacházel účelově a vybíral z nich jen to, co podporuje jeho názor. Podle žalovaného byl žalobce v Bělorusku naposledy v roce 2000 a doplňková ochrana mu nebyla udělena kvůli jeho podnikatelským problémům, a tento argument tak není relevantní. Žalovaný dále uvedl, že některou z forem mezinárodní ochrany nelze prodloužit pouze na Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

základě skutečnosti, že v Bělorusku nejsou svobody a lidská práva za každých okolností dodržovány jako v České republice. Je nutné, aby se k azylovému příběhu žalobce přidružily další, specifické důvody, na základě kterých by bylo možné žádosti o mezinárodní ochranu vyhovět. Žalovaný však v případě žalobce přidružené okolnosti neshledal a obecný důvod původního udělení a prodlužování mezinárodní ochrany již pozbyl aktuálnosti. Závěrem žalovaný uvedl, že žalobce zde žije již dlouho a bez problémů a není tedy důvod, proč by nemohl svůj pobyt řešit pomocí zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

Posouzení věci soudem

4. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaný nesdělil soudu do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byl ve výzvě výslovně poučen, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
5. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věte druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věte první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během patnáctidenní lhůty ode dne doručení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 32 odst. 1 zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
6. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
7. Ze správního spisu soud zjistil tyto podstatné skutečnosti. Rozhodnutím ze dne 5. 2. 2014, č. j. OAM-48/BE02-ZA14-2010, které nabylo právní moci dne 26. 2. 2014, byla žalobci podle §14a zákona o azylu udělena od dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na dobu 12 měsíců doplňková ochrana, a zároveň bylo rozhodnuto o tom, že se žalobci podle § 12, § 13, a § 14 zákona o azylu mezinárodní ochrana neuděluje. Doplňková ochrana byla žalobci rozhodnutími žalovaného ze dne 23. 2. 2015, č. j. OAM-48/LE-BE02-LE22-PD1-2010, a ze dne 23. 3. 2014, č. j. OAM-48/LE-BE02-ZA18-PD2-2010, prodloužena vždy o 24 měsíců.
8. Dne 25. 3. 2019 podal žalobce žádost o prodloužení udělené doplňkové ochrany na území České republiky. V žádosti uvedl, že žádá o prodloužení doplňkové ochrany, neboť za dobu jeho pobytu v České republice se situace v Bělorusku nezměnila a nadále tam dochází k porušování lidských práv a pronásledování lidí, kteří nesouhlasí s diktátorským režimem. V případě návratu do vlasti se obává o svůj život. V České republice podniká a s občankou České republiky má nezletilou dceru. O žádosti žalobce rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím.
9. Podle § 53a odst. 4 věty první a čtvrté zákona o azylu platí, že *„[o]soba požívající doplňkové ochrany je oprávněna požádat o prodloužení doby, na kterou je doplňková ochrana udělena. ... Ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.*

požívající doplňkové ochrany i nadále brozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a).“

10. Z § 14a odst. 1 zákona o azylu přitom vyplývá, že *„[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“* Podle odstavce 2 písm. b) téhož ustanovení se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu.
11. Základem řízení o prodloužení doplňkové ochrany je posouzení toho, zda se významně a dlouhodobě změnily okolnosti, pro které byla žadateli udělena doplňková ochrana (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 1 Azs 34/2009 - 55). Žalobci byla doplňková ochrana udělena z důvodu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Nebezpečí vážné újmy žalovaný spatřoval v nepříznivé bezpečnostní situaci v Bělorusku, která se vyhrotila po prezidentských volbách v prosinci roku 2010, kdy žalovaný nemohl v případě návratu žalobce do vlasti vyloučit, že by mohl být vystaven přímému a bezprostřednímu nebezpečí vážné újmy. Ve svém rozhodnutí žalovaný uvedl: *„Zpráva ČTK ze dne 4. 12. 2013 hovoří o špatné situaci v oblasti dodržování lidských práv v Bělorusku. [...] V zemi je stále minimálně devět politických vězňů, represivní aparát nadále vykonává svou práci. Bělorusové se navíc nacházejí ve velmi obtížné ekonomické situaci. Země má ekonomické problémy a místní obyvatelé se znepokojením očekávají další možnou devalvací měny. Bělorusko je podle některých poslední diktaturou v Evropě. [...] Náznak pozitivního vývoje v Bělorusku zhatil násilný zákrok proti opozici po prezidentských volbách v prosinci 2010.“*
12. Žalovaný si v tomto řízení jako podklad pro rozhodnutí opatřil informaci OAMP – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 14. 6. 2019, zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v roce 2018 ze dne 13. 3. 2019, informaci MZV ČR ze dne 6. 6. 2019, č. j. 113939-6/2019-LPTP a informaci Jamestown Foundation/Euroasia Daily Monitor, 18. 1. 2018 – Shrnutí uplynulého roku: Bělorusko usiluje o větší národní konsolidaci.
13. Informace OAMP - Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 14. 6. 2019 v bodě 1, který se věnuje oblasti politické situace a lidských práv výslovně uvádí: *„Ačkoliv běloruské zákony zakazují praktiky mučení a jiného krutého, ponižujícího a nelidského zacházení nebo trestání, běloruské bezpečnostní složky se k tomuto postupu uchýlovaly, např. používaly bití vyslýchaných. (...) V případě porušování lidských práv nebo mučení docházelo k potrestání pachatelů dopustivších se podobných provinění pouze sporadicky. Mučení a nelidského zacházení se dopouštěly zejména běloruská policie a tajné služby, objevovalo se též mezi branci v armádě. Mučení bylo jedním z hlavních témat bilaterálního dialogu o lidských právech s EU.“* Dle shrnutí ve zprávě Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v roce 2018 ze dne 13. 3. 2019 se mezi problémy v dodržování lidských práv řadilo *„mučení, svévolné zatýkání a věznění, život ohrožující podmínky ve věznicích, svévolné či nezákonné zasahování do soukromí, neopodstatněné omezování svobody projevu, tisku a internetu včetně cenzury, blokování webových stránek, (...) Činitelé na všech úrovních fungovali beztrestně a nepodnikali kroky ke stíhání či potrestání úředníků ve vládě či bezpečnostních složkách, kteří se*

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

dopustili porušení lidských práv.“ V části C pak tato zpráva upřesňuje, že „[p]říslušníci Výboru státní bezpečnosti (KGB), pořádkové policie a dalších bezpečnostních složek však přesto své zadržené příležitostně bili, často když pracovali v utajení a v civilním oděvu. Bezpečnostní složky údajně rovněž špatně zacházely s osobami během vyšetřování. Policisté příležitostně bili osoby během zatýkání.“ V navazující části D je dále uvedeno, že policie běžně ignoruje pravidlo o povinnosti požádat prokurátora o povolení zadržet osobu na dobu delší než 3 hodiny. Úřady smí podezřelého zadržet až na 10 dní bez vznesení formálního obvinění a následně až na 18 měsíců po vznesení obvinění, zadržení lze prodlužovat bez souhlasu soudce. Případné stížnosti ohledně zákonnosti uvěznění jsou často zastavovány a ignorovány. Podle Informace MZV ČR ze dne 6. 6. 2019, č. j. 113939-6/2019-LPTP, lze zobecnit, že pokud byla určitá osoba před opuštěním země v hledáčku milice (obdoba policie), budou se o ni tyto instituce zajímat i po jejím návratu do země po delším pobytu v zahraničí.

14. V obdobném případě běloruského občana, ve kterém žalovaný vycházel z týchž podkladů, Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 2. 2021, č. j. 7 Azs 249/2020-29, uvedl: „*Při porovnání obsahu zpráv o zemi původu, z nichž žalovaný vycházel při udělení doplňkové ochrany stěžovateli a výše citovaných aktuálních zpráv lze konstatovat, že závěry žalovaného o podstatném zlepšení bezpečnostních poměrů jsou v rozporu se správním spisem a rovněž jsou částečně nepřezkoumatelné. Nejvyšší správní soud žádné zásadní změny v oblasti lidských práv z obsahu správního spisu nerozpoznal. Z informací shromážděných ve správním spisu a shrnutých výše naopak vyplývá, že situace v Bělorusku se nijak zásadně nezměnila. Nejvyššímu správnímu soudu tak není jasné, na jakých skutkových a právních závěrech stojí závěr žalovaného o neexistenci vážné újmy. Skutečnost, že stěžovatel není představitelem opozice a ani nebyl pronásledován za uplatňování politických práv, je v tomto ohledu nerozhodná, jelikož tomu tak bylo i v době udělení doplňkové ochrany (a jejího předchozího prodlužování). (...) Z aktuálních zpráv o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, přitom nevyplývá, že by se porušování lidských práv ze strany bezpečnostních složek omezovalo „jen“ na politické a občanské aktivisty či představitele opozice, tj. že by se stěžovatel stal s ohledem na svůj profil nezájmovou osobou, které již obdobné zacházení nehrozí. Tento závěr žalovaného tedy nemá oporu ve správním spise. Bude proto na žalovaném, aby se těmito skutečnostmi zabýval a opětovně je právně vyhodnotil.*“
15. Ve výše citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že „*[v]řízení ve věci prodloužení doplňkové ochrany musí správní orgán doložit, že skutkové okolnosti, které jej dříve vedly k udělení doplňkové ochrany, již nyní nejsou dány. Na přesnou povahu potíží, které hrozily stěžovateli při návratu do vlasti, lze usuzovat pouze z obsahu správního spisu. Soud tedy nehodnotí, jestli je současná situace v Bělorusku obecně mírnější než byla ta předchozí. Zkoumá, jaké argumenty vedly správní orgán k udělení doplňkové ochrany a zda tyto argumenty byly aktuálními zprávami o zemi původu vyvráceny. Byla-li stěžovateli udělena doplňková ochrana – slovy žalovaného – z důvodu celkové neuspokojivé situace v oblasti dodržování lidských práv, musí se soud nyní ptát, jestli je nyní v této souvislosti už vše v pořádku. Nemůže tak obstát argument, podle nějž stěžovatel není zájmovou osobou z hlediska uplatňování politických či občanských práv: stejně tak totiž stěžovatel nebyl takovou osobou v době udělení mezinárodní ochrany, přesto však žalovaný dovodil, že by se mohl stát předmětem nevíтанého zájmu státních orgánů. A aktuální zprávy o zemi původu existenci takového nevítaného zájmu (který by mohl vyústit v přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy) nijak nevyklučují, naopak o něm nadále svědčí.*“

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

16. Z rozhodnutí žalovaného o udělení doplňkové ochrany žalobci, vyplývá, že důvodem pro její udělení byla špatná situace v oblasti dodržování lidských práv v Bělorusku. Výše uvedené zprávy, které si žalovaný opatřil jako podklad pro rozhodnutí o prodloužení doplňkové ochrany, mimo jiné uvádějí, že v Bělorusku dochází ke svévolnému zatýkání a věznění osob, k bití podezřelých osob bezpečnostními složkami, ke špatnému zacházení se zadrženými osobami, ke svévolným zásahům do soukromí či k omezování svobody projevu. Naopak k potrestání těch, kteří porušují lidská práva, dochází pouze výjimečně. Dle názoru soudu je z uvedeného zřejmé, že v Bělorusku i nadále dochází k porušování lidských práv. Nelze tak přisvědčit názoru žalovaného, že v Bělorusku dochází k pozitivní změně v oblasti dodržování lidských práv. Zdejší soud tak nemá důvod se od názoru Nejvyššího správního soudu vyjádřeném v jeho rozsudku ze dne 11. 2. 2021, č. j. 7 Azs 249/2020-29, nijak odchýlit.
17. Soud tedy shledal žalobu důvodnou, neboť závěr žalovaného o podstatné změně situace v Bělorusku nemá oporu ve spise. Proto soud napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro vadu řízení zrušil. Současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. soud rozhodl, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. V rámci dalšího řízení žalovaný při vázanosti právním názorem, který vyslovil soud v tomto zrušujícím rozsudku, podle § 78 odst. 5 s. ř. s. ve věci znovu rozhodne.
18. Žalobce měl v projednávané věci úspěch, a proto soud výrokem II. v souladu s § 60 odst. 1 věty první uložil žalovanému povinnost zaplatit mu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení částku v celkové výši 8 228 Kč. Tato částka se skládá z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby po 3 100 Kč, podle § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, poskytnuté právním zástupcem Mgr. Bc. Michaellem Justice Kisem, advokátem [převzetí věci – § 11 odst. 1 písm. b), podání žaloby – § 11 odst. 1 písm. d)] a z částky 600 Kč za s tím související dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. a z částky 1 428 Kč odpovídající 21 % DPH, kterou je právní zástupce žalobce povinen podle zvláštního právního předpisu odvést z odměny za zastupování a náhrad, jež byly vyjmenovány. Uloženou povinnost náhrady nákladů řízení je žalovaný povinen splnit v obvyklé lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 9. listopadu 2021

JUDr. Petr Černý, Ph. D. v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)